

10.12.2025

נימוקים להתקשרות בפטור ממכרז עם חברת Ex Libris לרכישת תוכנות עלמא
(ניהול ספרייה), לגנטו (ניהול רשימות קריאה לקורסים) ופרימו (ניהול קטלוג
הספרייה ומאגרי המידע) לתקופה של 3 שנים

1. רקע

בשנת 2004 הוקם מאגד המכללות כהתארגנות של כ 45 מוסדות להשכלה גבוהה, מוזאונים ומוסדות מחקר ("המאגד") אשר יצאו יחד להליך תחרותי לבחירת מערכת לניהול הספריות.

ביוני 2004 פורסמה "הזמנה להציע הצעות מחיר לפרויקט מערכת ניהול ספריות (LMS)" ובוצע הליך תחרותי (מכרז) לבחירת מערכת לניהול ספריות. ההליך היה הליך בינלאומי בו השתתפו ספקים מישראל ומחול.

בסופו של תהליך זה נבחרו שני פתרונות אפשריים: "אלף 500" של אקסליבריס (Ex Libris) ופתרון של חברת אידאה.

כל 45 המוסדות במאגד בחרו במוצר של אסליבריס ונחתם איתה חוזה לתקופה של 10 שנים עם אפשרות להארכה ל 3 שנים נוספות. הבחירה נעשתה, בין היתר, מכיוון שהפתרון של חברת אקסליבריס היה מוטמע בכל האוניברסיטאות בישראל.

לקראת תום תקופת ההתקשרות הראשונית הוארך ההסכם ל 10 שנים נוספות תוך מתן אפשרות לשדרג את גרסת המוצר מ"אלף 500" לגרסה העדכנית של מערכת ניהול הספריות של אקסליבריס "עלמא".

2. תיאור המערכת

עלמא (Alma): מערכת לניהול ספרייה המציגה תפיסה חדשנית ופתרונות הולמים לעולם האלקטרוני והדיגיטלי. היא מאפשרת לנהל באופן שותף את הקוראים, התקציבים, הרכש והמלאי של הספרייה.

המערכת כוללת:

- כל המידע הנוגע לספרים, כתבי עת ומשאבים דיגיטליים המצויים בספריית המכללה;
- אפשרות לסטודנטים ולסגל האקדמי להתחבר מכל מקום אל הקטלוג;
- מודול להשאלה בין-ספרייתית המאפשר החלפת ספרים, כתבי עת ומאמרים בין הספריות האקדמיות בישראל;

לחברת אקסליבריס ישנן שתי מערכות נוספות המתממשקות עם "עלמא":

פרימו (Primo): ממשק משתמש השייך לדור חדש של כלי גילוי, מאפשר חיפוש אחד בכל המשאבים של הספרייה כגון אוסף פיזי, אלקטרוני ומאגרי מידע. ממשק זה מספק חוויית משתמש אינטואיטיבית ומאפשר לקבל, לשמור, לארגן ולשתף מידע באופן מהיר וידידותי.
לגנטו (Leganto): מערכת לניהול רשימות קריאה מאחדת 3 ממשקים: של ספרן, מרצה וסטודנט. מדובר בתוכנה המספקת פתרון כולל ליצירה, ניהול ושיתוף של רשימות קריאה.

3. אקסליבריס כספק יחיד

חברת אקסליבריס היא הספק היחיד המסוגל לספק את המערכות עלמא, פרימו ולגנטו, מהטעמים הבאים:

- א. בעלות בלעדית על התוכנה - Ex Libris היא הבעלים והמפתחת הבלעדית של המערכות. אין לה משווקים או נציגים אחרים בישראל.
- ב. מודל SaaS בלעדי - המערכות מסופקות במודל של שירות (Software as a Service) ישירות על ידי Ex Libris ללקוחותיה בלבד.
- ג. אין חלופה טכנית זמינה - כפי שיפורט להלן, אין מערכת חלופית אחרת לניהול ספריות אקדמיות הפועלת בישראל ומשולבת במערכת הארצית.

4. אין מערכת חלופית אחרת

מערכות אקסליבריס מהוות את הפתרון הבלעדי בישראל בו עושות שימוש כלל המוסדות האקדמיים, לרבות כל האוניברסיטאות וכל המכללות האקדמיות.

אחידות זו מאפשרת שיתוף פעולה מיטבי בין המוסדות השונים:

מערכות אקסליבריס נמצאות בשימוש של מעל 2,000 ספריות אקדמיות, ספריות לאומיות ואחרות בעולם ביניהן Harvard University, University of Cambridge ו-University of Oxford העושות בה שימוש.

בישראל כאמור, התוכנה נמצאת בשימוש כל האוניברסיטאות והמכללות האקדמיות, ומשמשת אותן לניהול קטלוגים מקומיים ולקישור של הספרייה של המוסד לקטלוג הלאומי המבוסס גם הוא על מוצר זה (הקטלוג המאוחד של הספריות בישראל, הקטלוג המאוחד לכתבי עת בישראל, מפתח חיפה ועוד).

לאור כל האמור לעיל, החלפת הספק הלכה למעשה תביא לניתוק המכללה ממערך הספריות האקדמיות בישראל ותמנע ממנה גישה למערכת הקטלוגים המאוחדת.

המכללה תאבד את האפשרות לבצע השאלה בין-ספרייתית עם מוסדות אחרים; לשתף ולהחליף מידע ביבליוגרפי ומאמרים; להציג את אוסף הספרייה שלה כחלק מהמערכת הארצית; להעניק לסטודנטים ולחוקרים גישה למידע אקדמי רחב.

מדובר על פגיעה ישירה ביכולת איסוף המידע, ההוראה והשירות לסטודנטים; הנזק יתבטא באובדן זמינות משאבים לימודיים ודיגיטליים, בפגיעה בתמיכה האקדמית הניתנת לסגל ההוראה, ובהגבלת גישת הסטודנטים למידע עדכני הנדרש ללימודיהם. בנוסף, תיווצר פגיעה בשיתופי הפעולה המקצועיים בין ספריות המוסדות להשכלה גבוהה, ובכך תיווצר בידוד מקצועי של ספריית המכללה ממערך הספריות האקדמיות בישראל.

לאור האמור, המערכת של Ex Libris היא הפתרון היחיד והבלעדי המאפשר למכללה להמשיך להיות חלק מהמערך הארצי של הספריות האקדמיות בישראל ולשמור על רציפות תפעולית.

יובהר כי מעבר למערכת אחרת יחייב תהליך הסבה מורכב שיכלול, בין היתר, העברת נתונים היסטוריים, התאמות טכנולוגיות, הדרכת צוותים והטמעה ממושכת. תהליך זה צפוי לדרוש השקעה כספית ניכרת המוערכת במאות אלפי שקלים, הן בעלויות רישוי והטמעה והן בשעות עבודה של צוותי הספרייה, מערכות המידע וההוראה. מעבר כזה יגרום לשיבוש משמעותי בפעילות השוטפת של הספרייה ולפגיעה בשירות לסטודנטים ולסגל האקדמי.

מבלי לגרוע מהאמור לעיל מובהר כי למכללה יש שביעות רצון גבוהה מפעילות המערכת של אקסליבריס.

לאור כל האמור לעיל מבוקש לאשר פטור ממכרז ולהתקשר עם חברת אקסליבריס למשך 3 שנים לצורך המשך השימוש במערכת "עלמא" על כל רכיביה (לרבות פרימו ולגנטו). ההתקשרות נדרשת לשם שמירה על רציפות תפעולית של מערך הספרייה, הבטחת נגישות הסטודנטים והסגל למידע אקדמי, והמשך השתלבות ספריית המכללה במערכת הקטלוגים הארצית של מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל.

בברכה,
אולגה מרזין
מנהלת הספרייה